

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.III.45.034/2026/5.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Katalin a tanács elnöke

Dr. Bérces Nóra előadó bíró

Dr. Kovács András bíró

Dr. Magyarfalvi Katalin bíró

Dr. Varga Eszter bíró

A felperes: felperes neve
(felperes címe)

A felperes képviselője: dr. Vásárhelyi Árpád Ügyvédi Iroda
(felperesi képviselő címe;
eljáró ügyvéd: dr. Vásárhelyi Árpád) és a
Szecskay Ügyvédi Iroda
(felperesi képviselő címe2)

Az alperes: alperes neve
(alperes címe)

Az alperes képviselője: dr. Káldi Zoltán kamarai jogtanácsos

A per tárgya: munkavédelmi bírság alkalmazásából eredő közigazgatási jogvita

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: a felperes

A felülvizsgálattal támadott határozat: a Fővárosi Törvényszék 103.K.700.211/2025/26. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 103.K.700.211/2025/26. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 140.000 (száznegyvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen további perorvoslatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperes 2024. október 17-én hatósági ellenőrzést tartott a felperes „... – kavics” védnevű bányatelek bányaüzemében (a továbbiakban: bányaüzem), majd hatósági eljárást indított, amelynek során a 2024. december 13-án meghozott határozatával a felperest a bányaüzemben megvalósult munkavédelmi szabályok megsértése miatt 631.800 forint munkavédelmi bírsággal sújtotta. A határozat indokolása tartalmazta az ellenőrzési jegyzőkönyv (a továbbiakban: jegyzőkönyv 8. melléklet 10. pontjában az alperes megállapításait, amelyek szerint a bányászati úszóberendezésnél (a továbbiakban: munkagép) „a vízszivattyú védőburkolata hiányzott és a bal hátsó csörlő védőburkolata is hiányzott karbantartás okán, az ellenőrzés folyamán vissza lettek helyezve”. A munkáltató részéről jelen lévő vállalkozó, illetve bányavállalkozó munkavállalói a megállapítással kapcsolatban észrevételt nem tettek, a jegyzőkönyvet aláírták. A felperes 2024. november 4-én nyilatkozatot (a továbbiakban: nyilatkozat) tett, amelyben rögzítette, hogy a munkagép üzemelését az alperes állította meg a fedélzetre lépés előtt. A vízszivattyún és a bal hátsó csörlőn a karbantartó lakatosok a műszak elején szerelési munkákat végeztek, mely javítási munkák az ellenőrzés idején még folyamatban voltak. A védőburkolatokat a karbantartó lakatosok nem tették a helyükre, a gépkezelő pedig a rendelkezésére bocsátott munkaeszköz biztonságos állapotáról a tőle elvárható módon nem győződött meg, ezért „a mulasztást a munkavállalók követték el”, így a felperest nem terheli felelősség.

[2] Mindezek alapján az alperes megállapította, hogy a felperes az ellenőrzéskor a munkagépen bányászati tevékenységet végző munkavállalóként egy fő úszó munkagépkezelőt, míg a vállalkozó egy fő segédmunkást foglalkoztatott. A vonatkozó üzemi utasítás értelmében az üzemegység vezetője az úszó munkagép kezelője volt. A műszak elején szerelési munkákat végeztek a karbantartó munkavállalók a munkagép vízszivattyúján és a bal hátsó csörlőn. A munkagép ellenőrzését az alperes déli 12 órakor kezdte meg, mely időpontban a munkagép fedélzetén lévő vízszivattyú üzemelt, azonban a szivattyú villamotorja és a szivattyú tengelye közötti kapcsolatot biztosító tengelykapcsoló védőburkolata, továbbá a bal hátsó csörlő védőburkolata (a továbbiakban együtt: védőburkolat) hiányzott, amelyeket az ellenőrzés során, a munkagép ellenőrzését követően visszaszereltek.

[3] Az alperes a határozatában kiemelte, hogy a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 2. § (6) bekezdése alapján a munkáltató felelős az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósításáért, ezért nem tudta elfogadni a felperesnek a munkavállalók magatartására való hivatkozását. A javítási munkák elvégzése után a felperesnek ellenőriznie kellett volna a javított berendezések biztonságos használatra való alkalmasságát, így a védőburkolatok meglétét. Ennek elmulasztásával a felperes mint munkáltató megsértette az Mvt. 42. § c) pontjában foglaltakat, mert az ellenőrzéskor a munkagépen üzemelő vízszivattyú védőburkolata és a bal hátsó csörlő védőburkolata is hiányzott.

[4] Az alperes az Mvt. 82. § (1) bekezdése és (2) bekezdés e) pontja, valamint a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló 2017. évi CXXV. törvény 9. § (3) bekezdés a) pontja alapján az Mvt. 42. § c) pontjának megsértése miatt munkavédelmi bírságot szabott ki a felperessel szemben. A bírság kiszabása mérlegelésének körülményeit határozatában részletesen megindokolta.

A kereset és a védírat

[5] A felperes keresetében az alperes határozatának a megsemmisítését és az alperes új eljárásra kötelezését, valamint az általa megfizetett bírságösszeg, illetve annak megfizetésétől a bíróság jogerős ítéletének meghozataláig számított törvényes kamatának részére történő megfizetését kérte. Álláspontja szerint az alperes a határozatát az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 2. § (2) bekezdésébe, a 62. §-ába, 81. §-ába, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésébe, az Mvt. 40. § (2) bekezdésébe, 42. § c) pontjába és 82. § (1)-(2) bekezdéseibe ütközően hozta meg. A felperes érvelése szerint a munkagép nem működött üzemszerűen az ellenőrzéskor, a gépegységek javítás alatt álltak, ebből következően az alperes valótlan és iratellenes megállapításokat tett. E körben hivatkozott a nyilatkozatára és a jegyzőkönyv tartalmára. Álláspontja szerint az alperest terhelte volna annak bizonyítása, hogy az ellenőrzés ideje alatt a munkagép gépegységei üzemszerűen működtek, ezért kérte az alperest a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 79. § (1) bekezdése alapján a tényállás valóságának bizonyítására kötelezni.

[6] Hangsúlyozta, hogy az alperes – az indokolási kötelezettségét megszegve – nem igazolta az Mvt. 82. § (1)-(2) bekezdéseinek felperes általi megsértését; nem mutatta be, hogy a védőburkolatok esetleges hiánya a munkavállalók életét, testi épségét vagy egészségét miért és mennyiben veszélyeztette, amely kérdés véleménye szerint szakkérdésnek minősül.

[7] A felperes a 2025. december 2-ai beadványában (a továbbiakban: beadvány) hivatkozott arra is, hogy az alperes a bírság kiszabását nem megfelelően indokolta meg; a bírságösszeg kiszabása téves volt, a jegyzőkönyvből az ügyiratszám nem tűnik ki, ezen felül a mellékletét képező fényképfelvételeket a felperes a közigazgatási eljárás során nem kapta meg.

[8] Az alperes védiratában a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a tényállást teljeskörűen tisztázta, a felperes a munkavédelmi szabályok megsértésével végezte tevékenységét. Hangsúlyozta, hogy a felperes sem az ellenőrzés, sem a hatósági eljárás során nem vonta kétségbe, hogy a vízszivattyú védőburkolat nélkül üzemelt, ennek vitatására pedig a peres eljárásban már nincs lehetősége. A felperes beadványában foglaltakra reagálva kiemelte, hogy döntése indokolását nem a jegyzőkönyv mellékletét képező fényképekre alapította, hanem az ellenőrzés során tapasztalt állapotokra, amelyet a jegyzőkönyvben rögzített. Hangsúlyozta, hogy a felperes a jegyzőkönyv megállapításait a közigazgatási eljárás során vitathatta volna, a keresetében azonban már nem. A bírságösszeg mértékét a jogszabályi rendelkezésekkel összhangban állapította meg.

A bíróság döntése

[9] A bíróság a keresetet elutasította, rendelkezett a perköltség és az illeték viselése felől.

[10] Elsőként, a Kp. 43. § (1) bekezdése alkalmazása körében megállapította, hogy a felperes a keresetlevélben a munkagép működésének hiányát és a jegyzőkönyvben rögzítésének elmaradását, azaz a jogsértő állapot fennállásának [Mvt. 42. § c) pontja], valamint a munkavédelmi bírság kiszabása jogalapja jogszerűségének [Mvt. 81. § (helyesen: 82. §) (1)-(2) bekezdései] a hiányát állította, azonban a kiszabott bírságösszeg megállapításának okszerűségére, a jegyzőkönyv formai (ügyszám hiánya) és a mellékletbeli (fényképek) „visszássága okán beálló” sérelmére, valamint „a védőburkolatok Mvt. 42. § c) pontja keretében történő értékelhetőségének kizártságára” nem hivatkozott. A keresetindításra

nyitva álló határidő 2025. január 15. napján járt le, a felperes azonban ez utóbbi három körülményre első alkalommal csupán a 2025. december 2-án benyújtott beadványában, illetve a 2026. január 14-én megtartott tárgyaláson hivatkozott, azonban azok teljesen új irányú megtámadásnak, ezáltal tiltott keresetváltoztatásnak minősülnek.

[11] A bíróság indokolása szerint a jelen ügyben arról kellett döntenie, hogy az alperes a tényállást megfelelően feltárta-e, és indokolási kötelezettségének eleget tett-e, amikor a következtetésre jutott, hogy az ellenőrzéskor a munkagépen a védőburkolatok hiánya miatt az Mvt. 42. § c) pontjának sérelmét megállapította, amely az Mvt. 81. § (helyesen: 82. §) (1) bekezdés és (2) bekezdés e) pontja megsértése okán szükségszerűen eredményezte a munkavédelmi bírság kiszabását.

[12] A munkagép ellenőrzéskor való üzemben kívüliségére – amely kizárta volna az Mvt. 42. § c) pontjának megállapíthatóságát – a felperes első alkalommal csupán a keresetlevelében hivatkozott, ezért az alperes ezt nem vizsgálhatta, határozatában sem térhetett ki erre, és a bíróság sem vehette figyelembe a tényállás tisztázatlansága körében a Kp. 78. § (4) bekezdésében foglalt korlát miatt. A fényképek az alperes döntésének ténybeli alapját nem befolyásolták, a felperes a perben azok megismerésének hiányára anélkül hivatkozott, hogy megjelölte volna, hogy mindez a védekezését mennyiben befolyásolta, illetve az mennyiben hatott ki az eljárás jogszerűségére. A felperes a hatósági eljárás során tett nyilatkozatában nem a munkagép üzemben kívüliségére hivatkozással, hanem teljesen más irányú érveléssel kívánt mentesülni az Mvt. 42. § c) pontjában foglaltak megsértésének megállapításától és annak következményei alól.

[13] A keresetlevelében első alkalommal előadottak a Kp. 78. § (4) bekezdése szerinti körülménynek számítottak, azok értékelésére az ügyben először a peres eljárásban nyílt volna lehetőség, amennyiben a felperes bizonyítja, hogy azokra a megelőző eljárásban önhibáján kívül nem tudott hivatkozni. E körben azonban a felperes semmilyen előadást nem tett, nem jelölt meg olyan indokot, amely azt feltételezte volna, hogy azok megtételére nem nyílt lehetősége a jegyzőkönyv ismeretében már korábban, az ellenőrzés, illetve a hatósági eljárás során, az alperes döntésének meghozataláig. Az üzemben kívüliségre hivatkozás tekintetében ezért az önhiba hiánya nem volt vizsgálható, ami szükségszerűen azzal a következménnyel járt, hogy a keresetlevelében az Mvt. 42. § c) pontja megsértése kapcsán tett hivatkozásokat a bíróság a Kp. 78. § (4) bekezdése okán nem vehette figyelembe, így nem merülhetett fel a felperes által e körben hivatkozott Kp. 79. § (1) bekezdésének alkalmazása, továbbá az Ákr. 2. § (2) bekezdése és 62. §-a sérelmének megállapítása sem.

[14] A bíróság mindezek mellett utalt arra is, hogy a felperes munkagép működésének hiányára alapított érvelése a Kp. 78. § (4) bekezdése szerinti korlát fennállásának hiányában sem foghatott volna helyt, figyelemmel arra, hogy a felperes maga hivatkozott arra a nyilatkozatában, hogy a munkagép üzemelését az alperes állította meg a fedélzetre lépése előtt, illetve, hogy az ellenőrzés idején a műszak elején megkezdett javítási munkálatok folyamatban voltak, ezért nem észlelték a hibát. A felperes nyilatkozatában az érvelését arra alapította, hogy a munkagép működött, az Mvt. 42. § c) pontja szerinti jogsértés bekövetkezett, a felelősség azonban nem a felperest, hanem a munkafolyamatokat felügyelő kezelőt és a javítási tevékenységet ellátó karbantartókat terhelte. A felperes nyilatkozata és a jegyzőkönyv megállapításai is azt támasztották alá, hogy a munkagépen a védőburkolatok üzemszerű működés közben is hiányoztak. Mivel a felperes figyelembe vehető érdemi kifogást az Mvt. 42. § c) pontja körében megállapított jogsértés cáfolatára nem adott elő, a bíróság az alperes e körben tett megállapításait jogszerűnek tekintette.

[15] Ezt követően a bíróság azt vizsgálta, hogy az alperes az Mvt. 82. § (1) bekezdés „a) pontja” és (2) bekezdés e) pontja helytálló értelmezésével szabott-e ki munkavédelmi bírságot a felperessel szemben. Ennek kapcsán rögzítette, hogy az Mvt. 82. § (1) bekezdés „a) pontja”

szerinti munkavédelmi bírság kiszabásának kettős, konjunktív feltételrendszere van. Egyrészt a kötelezettség címzettjének az egészséget veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó követelmények teljesítését elmulasztó magatartása, másrészt ezzel a munkáltató életét, testi épségét vagy egészségét súlyosan veszélyeztető helyzet. Ez utóbbi helyzetet előidéző magatartásnak tekintendő az Mvt. 82. § (2) bekezdés e) pontja szerint a szükséges biztonsági berendezések, egyéni védőeszközök működésképtelensége, illetve hiánya. E feltételek valamelyikének tényszerű megállapításából minden további bizonyítás nélkül következik a veszélyeztető helyzet, így a tényállás tisztázatlansága, az indokolás teljeskörűségének a hiánya ez okból sem állapítható meg.

[16] Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó követelmények teljesítésének elmulasztása tényszerűen bekövetkezett, mert a felperes nem tudta cáfolni az alperes azon megállapítását, hogy a védőburkolatok hiányával megsértette az Mvt. 42. § c) pontjában foglaltakat. A felperes állításával szemben az alperes, az Ákr. 81. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségének eleget téve megindokolta a határozatában azt is, hogy az Mvt. 82. § (2) bekezdés e) pontjában megjelölt feltételt milyen okból találta megvalósultnak.

[17] Mindezek alapján alperes helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy az ellenőrzéskor a munkagépen a megjelölt védőburkolatok hiányoztak, amely az Mvt. 42. § c) pontjának sérelmét eredményezte, ami az Mvt. 82. § (2) bekezdés e) pontja megvalósulásával egyidejűleg szükségszerűen az Mvt. 82. § (1) bekezdése szerinti bírság kiszabását vonta maga után. A felperes határidőben a bírság kiszabását, illetve összecszerűségének megállapítását a Kp. 85. § (5) bekezdése alapján nem vitatta; a bírság alkalmazását csupán a terhére rótt két jogsértés miatt kifogásolta, ezért az e körben előadottakat a bíróság nem vizsgálta.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[18] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az alperes határozatának a megsemmisítését kérte, továbbá az alperes kötelezését a már megfizetett bírságösszeg, valamint törvényes kamata megfizetésére. Kérte az alperes kötelezését a bírósági és felülvizsgálati eljárásban felmerült költségének megfizetésére is, amelyhez a felülvizsgálati kérelem elkészítésére fordított időt 8 órában, a tárgyalásra készülési idejét 3 órában, a tárgyaláson eltöltött időt 2 órában jelölte meg.

[19] Álláspontja szerint a jogerős ítélet a Kp. 2. § (1) és (4) bekezdései, 43. § (1) bekezdése, 78. § (4) bekezdése, 85. § (1) bekezdése, a 78. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 265. § (1) bekezdése, 300. § (1) bekezdése, Mvt. 42. § c) pontja, az Ákr. 81. § (1) bekezdése rendelkezésébe, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe és 25. cikk (2) bekezdésébe ütközik.

[20] A felperes felülvizsgálati kérelme befogadását a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontjára alapította. Indokolása szerint a bíróság az alperes határozatát a Kp. 2. § (4) bekezdésébe ütközően, korlátozottan vizsgálta, a felperes számos nyilatkozatát figyelmen kívül hagyta; a bíróság határkörét túllépve olyan szakértelmet igénylő kérdésekben is döntött, amelyekhez szaktudása nem volt, ezáltal sérült a felperes hatékony jogvédelemhez és tisztességes eljáráshoz való joga. A bíróság nem a keresetlevél és a védirat, valamint a felek nyilatkozatainak keretei között vizsgálódott, hanem önkényesen olyan elemeket is vizsgált, amelyekre a felek nem hivatkoztak. A bíróság, megsértve a bizonyítékok értékelésére és

mérlegelésére vonatkozó szabályokat, a Pp. 265. § (1) bekezdésének és 300. § (1) bekezdésének rendelkezéseit nem a jogszabály céljának megfelelően alkalmazta. A bíróság elmulasztotta az Ákr. 81. § (1) bekezdése által előírt, az alperest terhelő indokolási kötelezettség teljesítésének vizsgálatát a bizonyítékok értékelése, mérlegelése és összevetése körében. Az indokolás hiányosságának érdemi vizsgálata a felperes hatékony jogorvoslathoz való jogát is érinti, mivel a felülvizsgálat ily módon korlátozottá válik. Mindezek együttesen az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét eredményezhetik.

[21] A felperes a felülvizsgálati kérelem érdemében a Pp. 265. § (1) bekezdése megsértése körében kifogásolta, hogy a bíróság a bizonyítási kötelezettségre vonatkozó rendelkezéseket figyelmen kívül hagyta, az alperes azon állítását, miszerint a munkagépen található védőburkolat hiánya állítólagosan biztonságellenes állapotnak minősül, kész tényként fogadta el. Azt, hogy a védőburkolat hiánya valóban megvalósítja az Mvt. 42. § c) pontját, az alperesnek kellett volna határozatában igazolnia, amelyet elmulasztott. A bíróság csupán a jogszabályhelyet idézve, tényként jelentette ki, hogy a védőburkolat hiánya az Mvt. 42. § c) pont sérelmét megvalósította.

[22] A bíróság a jogerős ítélet [26] bekezdésében kifejtette, hogy az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó követelmények teljesítésének elmulasztása a felperes részéről tényyszerűen bekövetkezett, mert nem tudta cáfolni az alperes azon megállapítását, amely szerint a munkagépen fellelhető védőburkolatok hiányával megsértette az Mvt. 42. § c) pontjában foglaltakat. A bíróság tévesen értelmezte a bizonyítási kötelezettség tartalmát is. Önmagában az a tény, hogy az alperes a határozatában tesz egy állítást, amelyhez csatol egy jogszabályhelyet, amelyet szerinte a felperes megsértett, semmiképp nem tekinthető úgy, hogy az alperes az indokolási kötelezettségének eleget tett volna, azaz határozata az Ákr. 81. § (1) bekezdése rendelkezéseinek megfelelne. A bíróság ezen téves megállapításaival súlyosan megsértette a felperes tisztességes eljáráshoz fűződő jogát és a bizonyítási teher megfordításával az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését.

[23] Sem az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdéséből, sem „más törvényből” nem következik, hogy a bíróság jogosult lenne szakkérdésben dönteni. A Kp. 2. § (1) bekezdése kifejezetten azt rögzíti, hogy a bíróság feladata a hatékony jogvédelem biztosítása, ami azt jelenti, hogy a bíróság feladata a jogkérdések, illetve a közigazgatási cselekmény jogszerűségének vizsgálata, amely nem terjedhet ki a műszaki és szaktudást igénylő kérdések vizsgálatára. Ezt támasztja alá a Pp. 300. § (1) bekezdése is. A bíróság ezen jogszabályhelyekbe ütközően több alkalommal bizonyíték és szakértői vélemény alkalmazása nélkül ítélte meg a biztonságot veszélyeztető állapot fennállását.

[24] A bíróság a Kp. 43. § (1) bekezdése téves értelmezésével tekintette a kereset kiterjesztésének a kiszabott bírságösszeg okszerűségének kifogásolására, a jegyzőkönyv formai (ügyszám hiánya) és mellékletbeli (fényképek) „visszássága” okán beálló sérelmére, valamint a védőburkolatok Mvt. 42. § c) pontja keretében történő értékelhetőségének kizártságára történő felperesi hivatkozást, amelyek nem voltak keresetváltoztatások, azok nem minősültek új jog érvényesítésének vagy jogállításnak, és nem változtatták meg a kereseti kérelem tartalmát sem.

[25] A bíróság tévesen értelmezte a Kp. 78. § (4) bekezdését is, megfosztva ezzel a felperest attól, hogy tisztességes eljárás keretében teljeskörűen elő tudja adni védekezését, és elmulasztott hatékony jogvédelmet nyújtani a jogsértő hatósági határozattal szemben. E körben a bíróság a jogerős ítélet [20] bekezdésében tévesen értékelte úgy, hogy a keresetlevélben előadottak a Kp. 78. § (4) bekezdése szerinti körülménynek számítottak, azok értékelésére az ügyben először a peres eljárásban nyílt volna lehetőség. A bíróság ezen kijelentésével megsértette a Kp. 78. § (4) bekezdése rendelkezését, valamint a felperes

tisztességes eljáráshoz fűződő jogát, tekintettel arra, hogy a felperesnek a hatósági eljárás során tett nyilatkozatában nem kötelessége olyan tényre hivatkozni, amelyet maga a jegyzőkönyv is tartalmaz. Mivel a jegyzőkönyv mellékletében rögzítve van, hogy a munkagép karbantartás alatt állt az ellenőrzés idején, ennél fogva az nem rendeltetésszerűen üzemelt, ezért ez nem tekinthető olyan ténynek, amelyről az alperesnek nem volt tudomása, ekképp arra a felperesnek hivatkoznia sem kellett.

[26] A felperes hangsúlyozta, hogy a bíróság a per kereteit önkényesen, nem a felek nyilatkozatai és a benyújtott beadványok mentén határozta meg, amikor a jogerős ítélet [22] bekezdésében rögzítette, hogy a munkagépen a védőburkolatok üzemszerű működés közben hiányoztak, amelyet a jegyzőkönyv tartalma is igazolt. A jegyzőkönyvben az alperes kizárólag az emelőgép tekintetében rögzítette a működésen kívüli állapotot, ebből következően valamennyi további gépi eszköz esetén nem merülhetett fel az ellenőrzéskor az üzemén kívüliség. Erre vonatkozóan sem az alperes ellenkérelme, sem a nyilatkozatai nem tartalmaztak adatot vagy érvet, ezért a bíróság a Kp. 85. § (1) bekezdése megszegésén túl a Kp. 2. § (4) bekezdés rendelkezésébe ütközően, a felperes tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogát és rendelkezési jogát is megsértette, továbbá olyan kérdésben döntött, amelyhez szakértelme nem volt.

[27] A felperes a 2026. június 3-án megtartott tárgyaláson hivatkozott arra, hogy az ellenőrzés időpontjában az Mvt. 82. § (1) bekezdésének a) és e) pontjai „nem léteztek”, továbbá vitatta az alperes munkavédelmi hatóságként történő eljárási jogosultságát, az e tekintetben fennálló hatáskörét, amellyel összefüggésben az állami foglalkoztatási szerv, a munkavédelmi és munkaügyi hatóság kijelöléséről, valamint e szervek hatósági és más feladatainak ellátásáról szóló 320/2014. (XII. 13.) Korm. rendeletre (a továbbiakban: Korm. rendelet1), valamint az Mvt. 81. §-ára hivatkozott azzal, hogy a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Bt.) is elválasztja a munkavédelmi hatósági és a bányafelügyeleti hatásköröket, valamint a munkavédelmi bírság mértékéről és a kiszabására vonatkozó részletes szabályokról, valamint a munkabiztonsági szaktevékenység végzésére jogosult személyek nyilvántartásának és továbbképzésének szabályairól szóló 25/2024. (II. 14.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet2) szerint eljárási bírság megállapítása is a kijelölt munkavédelmi hatósághoz van kötve, amelynek az alperes nem része. Álláspontja szerint mindezt a bíróságnak hivatalból kellett volna vizsgálnia a Kp. 85. § (3) bekezdése szerint, mivel ez semmisségi ok.

[28] A felperes a tárgyaláson a keresetmódosítás kapcsán a kérte a 12/2025. jogegységi határozat (a továbbiakban: jogegységi határozat) figyelmen kívül hagyását, mert az későbbi keltű, mint a hatósági ellenőrzés időpontja, illetve a keresetlevél, így annak alkalmazása a visszaható hatály tilalmába ütközik. Noha a jogegységi határozat nem tekinthető jogszabálynak, a gyakorlatban normatív hatást fejt ki.

[29] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a felülvizsgálati kérelem „elutasítását”, a felperes eljárási költségben marasztalását kérte, amelyhez a felülvizsgálati ellenkérelem elkészítésére fordított időt 8 órában, a tárgyaláson eltöltött időt 2 órában jelölte meg.

[30] Az alperes előadta, hogy hatásköre az Mvt. 17. § (2) bekezdésén és a Bt. 43. § (3) bekezdésén alapul. A jogerős ítélet sem anyagi jogi, sem eljárásjogi jogszabályba nem ütközik.

[31] Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében rögzítette, hogy az Mvt. 82. §-ának korábbi módosítása emelte be a szabályozásba a munkavédelmi bírság alkalmazásával kapcsolatos új rendelkezéseket. A törvénymódosításhoz kapcsolódó előterjesztői indokolásból az a jogalkotói cél következtethető, hogy a felsorolt törvényi tényállások során elegendő a tényhelyzet megállapítása és az alapján kötelező a bírságolás. Az Mvt. szabályozása csupán annyit változott, hogy újabb tényállások kerültek az Mvt. 82. § (2) bekezdésébe, amelyek

esetében a bírságolás kötelező. Emiatt a jogsértés megállapításához és a bírság kiszabásához önmagában is elegendő volt a védőburkolatok hiányának megállapítása, amit a felperes sem a hatósági eljárásban, sem a peres eljárásban sem vitatott. Nem volt szükség szakértő bevonására, mert a bíróságnak nem szakkérdést kellett vizsgálnia, csak azt, hogy az ellenőrzési jegyzőkönyvben szereplő tényállítás alapján az alperes jogszerűen alkalmazott-e bírságot. Ennek megítéléséhez pedig az Mvt. jogszabályi rendelkezéseit kellett megvizsgálni.

[32] A bíróság helytállóan állapította meg, hogy a keresetváltoztatás tilalmába ütközött a felperes által 2025. december 2-án előterjesztett beadványban és a tárgyaláson előadott három hivatkozás, így a felülvizsgálati kérelem ezzel kapcsolatos érvelése mind a határozat, mind az ítélet jogszerűségének megítélése szempontjából irreleváns. A bíróság helyes jogi következtetést vont le akkor, amikor a jogerős ítélet [17] bekezdésében arra a megállapításra jutott, hogy az Mvt. 82. § (1) bekezdésében és (2) bekezdés e) pontjában foglaltak megsértése szükségszerűen a munkavédelmi bírság kiszabását vonta maga után. A bíróság nem szakkérdésben foglalt állást, hanem az Mvt. 42. § c) pont normaszövegét ismertette az ítélet [18] bekezdésében. A [19] bekezdésben a bíróság részletes, a Kp. 78. § (4) bekezdése szerinti jogszabályi korláttal alátámasztott indokát adta a jegyzőkönyv alaki hibájára és hiányosságára vonatkozó felperesi álláspont figyelmen kívül hagyásának, és ugyanezen korlát okán a felperes újabb tényelőadásait már nem vehette figyelembe a tényállás tisztázatlanságának okaként.

[33] Az alperes kiemelte, hogy a jogsértő állapot megállapítása annak ellenére történt meg, hogy nem bejelentés nélkül tartott ellenőrzést a felperesnél, arról előzetesen tájékoztatta őt, megadva az ellenőrzési szempontokat, ezzel időt biztosítva arra, hogy a munkavédelmi előírásoknak megfeleljen a bányauzem. Az ellenőrzésen részt vett a bányauzemi felelős műszaki vezető is, aki a bányavállalkozó képviselőjének minősült, és aki szakmailag meg tudta ítélni, hogy az ellenőrzés megállapításai (köztük a védőburkolatok hiánya) mennyire megalapozottak, de ő az ellenőrzés során nyilatkozatot nem tett. A felperes a megelőző eljárás során nem élt azzal a lehetőséggel, hogy kifogásolja az ellenőrzés megállapításait, vagy ezzel kapcsolatban bármilyen észrevételt tegyen, erre csak a keresetlevélben kerített sort, azok azonban a Kp. 78. § (4) bekezdése alapján már nem voltak figyelembe vehetőek. Ezt erősíti a Kp. 78. §-ához kapcsolódó előterjesztői indokolás is.

[34] Amint a bíróság rámutatott, a fényképfelvételek az alperes döntésének ténybeli alapját jelentő megállapítást nem befolyásolták. A felperes nem is jelölte meg, hogy azok ismerete mennyiben zárta el őt az érdemi védekezés lehetőségétől, hogyan hatott ki az eljárás jogszerűségére a perben nem orvosolható módon. A felülvizsgálati kérelemnek e körben a Kp. 78. § (4) bekezdésének sérelmére vonatkozó állítása így minden alapot nélkülöz.

[35] Az alperes érvelése szerint a felperes a tényállás megalapozatlanságát nem valószínűsítette; nem állította, hogy a védőburkolatok nem hiányoztak a berendezésekről, és csupán a veszélyhelyzet fennállásával kapcsolatban állította, hogy a tényleges veszélyeztetést az alperesnek külön bizonyítania kellett volna. Az alperesnek azonban ilyen kötelezettsége nem volt, mert a jogellenes állapot megállapítása az Mvt. 82. § (1) (helyesen:2) bekezdés e) pontjára figyelemmel elegendő volt a munkavédelmi bírság kiszabásához, a tényleges veszélyeztetés megvalósulását (annak igazolását) az Mvt. nem követeli meg.

[36] A bíróság a jogerős ítélet [25] bekezdésében a jogsértő állapotra, a [26] bekezdésében pedig a tényhelyzetre figyelemmel állapította meg, hogy a felperes nem tudta cáfolni, miszerint a védőburkolatok hiányával megsértette az Mvt. 42. § c) pontjában foglaltakat. Ez az ítéleti megállapítás nem volt a bizonyítási érdekre vonatkozó rendelkezésekkel ellentétes, és nem sértette a felperes tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogát sem. Az alperesnek azt kellett bizonyítania, hogy a jogsértés megvalósult, a felperesnek pedig azt kellett volna

bizonyítania, hogy a jogsértés nem valósult meg, illetve az alperes helytelenül állapította meg a jogsértést. Ez azonban nem jelenti a bizonyítási teher bírósági általi megfordítását.

[37] A bíróság helytállóan állapította meg, hogy az alperes eleget tett az Ákr. 81. § (1) bekezdésében foglalt indokolási kötelezettségének is. Azon felperesi okfejtés, miszerint a határozatban foglalt állítás csupán az alperes véleménye lenne, amelyet külön indokolással kellett volna ellátnia, minden alapot nélkülöz, mivel az Mvt. 82. § (2) bekezdés kógens jogszabályi rendelkezésének megsértése tényszerűen megállapítható volt, amit az eljárás iratai kétséget kizáróan igazoltak.

A Kúria döntése és jogi indokai

[38] A felperes felülvizsgálati kérelme nem megalapozott, az alábbiak szerint.

[39] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontja alapján fogadta be, tekintettel arra, hogy a felperes az ügy érdemére kiható eljárási szabályszegések vizsgálatának szükségességét a Kp. 2. § (1) és (4) bekezdésének (a hatékony jogvédelem és a rendelkezési elv) érvényesülése körében a megjelölt jogszabálysértések kapcsán, a Pp. 265. § (1) bekezdése és 300. §-a mellőzésével összefüggésben kellő mértékben valószínűsítette.

[40] A Kúria a jogerős ítéletet a Kp. 115. § (2) bekezdése és 108. § (1) bekezdésének megfelelően – a bizonyítás és vizsgálat hivatalbóli elrendelésének körén kívül – a felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem keretei között bírálta felül. A felperes a felülvizsgálati kérelemben eljárási [Ákr. 51. § (1) bekezdés, Kp. 2. § (1) és (4) bekezdései, 43. § (1) bekezdés, 78. § (4) bekezdés, 85. § (1) bekezdés, Pp. 265. § (1) bekezdés és 300. § (1) bekezdés], valamint anyagi jogi [Mvt. 42. § c) pont] jogszabálysértésekre hivatkozott, majd a felülvizsgálati tárgyaláson felvetette az alperes hatáskörének hiányát és az alkalmazott jogszabályok, valamint a jogegységi határozat alkalmazása folytán felmerülő hatályosság kérdését.

[41] A Kúria a hivatalból vizsgálandó hatásköri kérdés körében az alábbiakat állapította meg: Az alperes munkavédelmi hatósági jogköre az Mvt. 17. §-ából, valamint a Bt. 43. § (3) bekezdéséből vezethető le. Az Mvt. – ellenőrzéskor hatályos – 17. § (1) bekezdése szerint a foglalkoztatáspolitikáért, illetve a bányászati ügyekért felelős miniszter és a munkavédelmi hatóság saját jogkörükben látják el a munkavédelem nemzetgazdasági szintű irányításával kapcsolatos feladatokat. A (2) bekezdés alapján külön jogszabály szerint a bányafelügyelet is ellát munkavédelmi hatósági feladatokat. A Bt. 43. § (1) bekezdése szerint a bányászattal kapcsolatos közigazgatási feladatokat állami földtani feladatokat ellátó szervként és bányafelügyeletként a Hatóság – azaz a jelen per alperese – látja el. A Bt. 43. § (3) bekezdésének jelen perre releváns rendelkezése szerint a bányafelügyelet a hatósági felügyelete keretében – az e törvényben és a külön jogszabályokban meghatározott – műszaki-biztonsági, munkavédelmi, foglalkoztatásfelügyeleti hatósági, építésügyi hatósági, építésfelügyeleti, ásványvagyon-gazdálkodási, piacfelügyeleti és földtani hatásköröket gyakorol.

[42] A fenti rendelkezések alapján az alperes munkavédelmi feladata speciális, kiegészítő jellegű munkavédelmi hatósági feladat, amely elkülönül az alperes által hivatkozott Korm. rendelet1-ben szabályozott, a kormányhivatalokat megillető általános munkavédelmi hatósági feladatoktól. Ennek okán az, hogy a Korm. rendelet1-ben az alperes nem szerepel, nem jelenti azt, hogy nincs munkavédelmi hatósági feladata. Az alperes ugyanis nem általános

munkavédelmi hatóságként, hanem az Mvt.-ben és a Bt.-ben kapott felhatalmazás alapján speciális munkavédelmi hatóságként járhat el, melynek keretében jogosult az Mvt. 82. § (1) bekezdése szerinti bírság kiszabására is. A Korm. rendelet² – azaz a munkavédelmi bírság kiszabásáról szóló jogszabály – nem tesz különbséget a munkavédelmi hatóságok között aszerint, hogy általános, vagy speciális felhatalmazás alapján jogosultak intézkedni.

[43] A Kúria a felperes által megjelölt eljárásjogi kifogások közül elsőként a kereseti kérelem és a figyelembe vehető tények körét befolyásoló Kp. 43. § (1) bekezdését és 78. § (4) bekezdését vizsgálta, mivel azok alkalmazásának helytállóságától függött a bírósági eljárás, és ezáltal a jogerős ítélet jogszerűsége, végső soron pedig a Kp. 2. § (1) és (4) bekezdésének sérelme kapcsán felvetett rendelkezési elv hatékony jogvédelem érvényesülése is. A bíróság ugyanis a felperes 2025. december 2-i beadványában foglaltakat azért nem vizsgálta, mert azokat a Kp. 43. § (1) bekezdésébe ütköző tiltott keresetváltoztatásnak értékelte, míg a felperesnek az Mvt. 42. § c) pontjával összefüggésben előadott üzenen kívüliségre vonatkozó hivatkozását a Kp. 78. § (4) bekezdése okán nem vette figyelembe, és a Kp. 79. § (1) bekezdésében előírt bizonyítást végül emiatt nem folytatta le.

[44] A felperes a kereseti kérelmében az alperes határozatát azért támadta, mert – álláspontja szerint – az alperes által megállapított tényállás megalapozatlan, hiányos és iratellenes volt, eljárása sértette az Ákr. 2. § (2) bekezdését, 62. §-át, 81. § (1) bekezdését, az Mvt. 42. § c) pontját és 82. § (1)-(2) bekezdését. Érvelésének e jogsértésekkel összefüggésben két fő pillére volt: egyrészt az, hogy a munkagép nem működött üzemszerűen az ellenőrzés alatt, a „gépegységek” javítás alatt álltak; másrészt az, hogy a felperes nem veszélyeztetette súlyosan a munkavállalók életét, testi épségét vagy egészségét. A 2025. december 2-i beadványában az ügy érdemére vonatkozó észrevételek körében (2. pont) hivatkozott a jegyzőkönyv ügyiratszámának hiányára (2.1.), valamint a fényképfelvételek megismerésének hiányára (2.2.), és itt hozta fel elsőként azt is, hogy a kiszabott bírság összeget okszerűtlenül, megfelelő indokolás nélkül állapította meg az alperes (2.3.), és ezen belül hivatkozott arra, hogy az alperes téves alapra helyezte a bírságkiszabás indokát [a) pont], a bírságösszeg megállapításának indokolása megalapozatlan [b) pont]. A 2.4. pont alatt a felperes a bírságot megalapozó egyes szempontok okszerűtlenségével és megalapozatlanságával kapcsolatos érveit fejtette ki azzal, hogy az állítólagos jogsértés időtartama nem bizonyított [a) pont], a munkaeszköz karbantartása nem eredményezhet jogsértő állapotot [b) pont], a védőburkolatok hiánya nem jelentett súlyos veszélyeztetést [c) pont], továbbá az alperes okszerűtlenül állapította meg a bírságösszeget két munkavállalóra [d) pont]. A felperes az első tárgyaláson a beadványát keresetváltoztatásnak tekintette, és emellett úgy nyilatkozott, hogy hogy az Mvt. 42. §-ában foglalt rendelkezésekkel összefüggésben „az sem tisztázott, hogy ebbe a kategóriába beilleszthető-e” az alperes által megállapított jogsértés. A bíróság a beadványban, valamint a tárgyaláson az Mvt. 42. § c) pontjával kapcsolatban előadottakat egyaránt keresetváltoztatásnak minősítette.

[45] A Kp. 43. § (1) bekezdése szerint a felperes a keresetét legkésőbb az első tárgyaláson változtathatja meg. A keresetet a közigazgatási cselekmény keresettel nem támadott, a cselekmény egyéb rendelkezéseitől egyértelműen elkülöníthető rendelkezésére csak a keresetindításra nyitva álló határidőn belül lehet kiterjeszteni.

[46] A közigazgatási perben a törvényben meghatározott keresetindítási határidőn belül megjelölt jogsérelmek határozzák meg a bíróság jogszerűségi vizsgálatának kereteit. A keresetindítási határidőn belül hivatkozott jogsérelmekhez képest új jogsérelmek megjelölése nem megengedett (tiltott keresetváltoztatás). A Kp. 43. § (1) bekezdés első mondata alapján a felperes a keresetindítási határidő letelte után, de a per első tárgyalásának befejezése előtt csak a keresetben már megjelölt jogsérelmekkel összefüggésben előadott kereseti indokok körében változtathat, azokat kifejtheti, részletezheti, pontosíthatja, további érvekkel, ténybeli,

illetve megsértett jogszabályi hivatkozásokkal kiegészítheti, ha megállapítható, hogy azok a kereseti érveléséből okszerűen következnek (megengedett keresetváltoztatás). A Kp. 43. § (1) bekezdés második mondata alapján tiltott keresetkiterjesztés, ha a keresetet a közigazgatási cselekmény keresettel nem támadott, a cselekmény egyéb rendelkezéseitől egyértelműen elkülöníthető rendelkezésére a keresetindításra nyitva álló határidőn túl terjesztik elő [Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a 12/2025. jogegységi határozat (Jpe.IV.60.056/2024/12.)].

[47] A jogegységi határozatok alkalmazása a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakba: Bszi.) 42. § (1) bekezdése alapján a bíróságokra a Magyar Közlönyben történő közzététel időpontjától – jelen esetben 2025. november 19-től – kötelező. Emellett a Bszi. 41. §-a kifejezetten úgy rendelkezik, hogy – ha törvény kivételt nem tesz – a jogegységi határozatnak a felekre kiterjedő hatálya nincs.

[48] Az Alkotmánybíróság a 3164/2019. (VII. 10.) AB határozatában – Indokolás [55]-[56] bekezdés – kifejtette: [a]z Alkotmánybíróság gyakorlatában a visszaható hatály tilalma nemcsak a jogalkotással összefüggésben, hanem a jogalkalmazással kapcsolatban is felvetheti a jogbiztonság sérelmének lehetőségét. A visszaható hatályú jogalkotás tilalmával kapcsolatban megfogalmazott alkotmányos követelmények ezért a visszaható hatályú jogalkalmazás körében is irányadók. Ezzel összefüggésben ugyanakkor nem hagyhatók figyelmen kívül a következő szempontok. Nehezíti a bírói jogalkalmazás visszaható hatályának alkotmányossági vizsgálatát, hogy a jogalkalmazás szükségképpen visszaható hatályú. Következésképpen önmagában az a tény, hogy a jogalkalmazás visszaható hatállyal rendelkezik az egyes jogvitákról, csak kirívó esetekben vetheti fel a jogbiztonság – alaptörvény-ellenességet megalapozó – sérelmét.

[49] A felperes a 2025. december 2-i beadványában foglaltak a Kp. 43. § (1) bekezdése – és a jogegységi határozatban adott értelmezés alapján is – keresetkiterjesztésként voltak értékelhetőek, tekintettel arra, hogy a keresetlevélben megjelölt jogsértelme az volt, hogy az Mvt. 42. § c) pontja nem volt alkalmazható, mivel az alperes figyelmen kívül hagyta, miszerint a munkagépen karbantartási munkálatok folytak, ezért nem lehetett szó üzemszerű működésről és a munkavállalók súlyos veszélyeztetéséről. Ezzel pedig nem állt okszerű kapcsolatban az a sérelem, amelyet a felperes a jegyzőkönyv és annak mellékletei kapcsán előadott (beadvány 2.1. és 2.2. pontok), míg a bírságösszeg okszerűtlen, megfelelő indokolás nélkül történő megállapítása (2.3. pont), valamint a bírságkiszabás egyes szempontjainak okszerűtlensége és megalapozatlansága (2.4. pont) a felperes részéről a támadott határozat olyan egyértelműen elkülöníthető rendelkezése vonatkozásában állított jogsértés volt, amelyre a keresetindítási határidőn belül nem hivatkozott, arra a keresete nem terjedt ki. Erre tekintettel a Kúria a jogerős ítélet indokolását pontosítja azzal, hogy a felperes beadványában megjelölt új hivatkozások nem tiltott keresetváltoztatásnak, hanem tiltott keresetkiterjesztésnek minősültek.

[50] A felperes az első tárgyaláson az Mvt. 42. §-ában foglalt rendelkezésekkel összefüggésben előadottakhoz külön indokolást nem fűzött, azonban az tárgyánál fogva érintette a keresetlevélben az Mvt. 42. § c) pontjával és az Mvt. 82. § (1)-(2) bekezdésével kapcsolatban előadottakat. Ennélfogva azt sem a határozat elkülönített rendelkezésére vonatkozó keresetkiterjesztésnek, sem önálló, új megtámadási irányt adó keresetváltoztatásnak nem lehetett tekinteni, ezért helytállóan érvelt a felülvizsgálati kérelmében a felperes azzal, hogy az nem minősült tiltott keresetváltoztatásnak. A fentebb kifejtettek alapján sem a Kp. 43. § (1) bekezdésének megszegése, sem ahhoz kapcsolódóan a felperes tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelme nem volt megállapítható.

[51] A Kp. 78. § (4) bekezdésével összefüggésben a felperes a hatékony jogvédelem [Kp. 2. § (1) bekezdés] érvényesülésének, a teljes körű védekezés lehetőségének hiánya miatt állította a tisztességes eljáráshoz való joga sérelmét. Álláspontja szerint a hatósági eljárásban

tett nyilatkozatában nem volt kötelessége olyan tényre – a munkagép karbantartására – hivatkozni, amelyet az ellenőrzés során készült jegyzőkönyv is tartalmazott. Ennek kapcsán a Kúria rámutat arra, hogy az alperes a határozatát részben az ellenőrzés során készült jegyzőkönyvre, részben pedig a felperes hatósági eljárás során tett – a határozatban teljes terjedelmében rögzített – nyilatkozatára alapította. Mivel az alperes határozata a jegyzőkönyv 8. számú mellékletének 10. pontjában feltárt, a vízszivattyú és a bal hátsó csörlő hiányzó védőburkolatának mint munkavédelmi szabályszegésnek az értékelésén alapult, a jegyzőkönyv további mellékleteiben tett megállapításoknak a határozat jogszerűsége szempontjából nem volt jelentősége.

[52] A felperes keresetlevélben tett állítását, mely szerint a munkagép az ellenőrzéskor nem működött üzemszerűen, a bíróság helytállóan vizsgálta abból a szempontból, hogy az új tényállításnak tekinthető-e, és amennyiben igen, az a bírósági eljárás során előterjeszhető volt-e. Az alperes a határozatában a felperes nyilatkozata alapján állapította meg azt, hogy a műszak elején szerelési munkálatokat végeztek a karbantartó munkavállalók a kotróhajó vízszivattyúján és a bal hátsó csörlőn, az ellenőrzéskor a kotróhajó fedélzetén lévő vízszivattyú üzemelt, azonban a szivattyú villanymotorja és a szivattyú tengelye közötti kapcsolatot biztosító tengelykacsoló védőburkolata hiányzott, továbbá a bal hátsó csörlő védőburkolata is hiányzott. A jegyzőkönyv alapján pedig azt rögzítette, hogy a hiányzó védőburkolatokat az ellenőrzés során, az úszó berendezés ellenőrzését követően visszaszerelték.

[53] A jegyzőkönyv – nem vitatottan – azt tartalmazta, hogy „a vízszivattyú védőburkolata hiányzott és a bal hátsó csörlő védőburkolata is hiányzott karbantartás okán, az ellenőrzés folyamán vissza lettek helyezve”. A felperes az ellenőrzéskor készült jegyzőkönyv megállapításainak ismeretében tett ügyféli nyilatkozatot, amelyben előadta, hogy az alperes a munkagép „fedélzetére lépés előtt az üzemet megállította”; majd a fedélzetén „megállapította, hogy az ellenőrzéskor üzemelő vízszivattyú, valamint az ellenőrzés idején nem üzemelő bal hátsó csörlő védőburkolata hiányzott”; „a berendezés kezelője azt nyilatkozta, hogy a vízszivattyún és a csörlőn a lakatosok karbantartási, javítási munkát végeznek”; a védőburkolatokat a lakatosok haladéktalanul még az ellenőrzés idején visszaszerelték”; a „kotróhajó a rendellenes állapot elhárításáig nem üzemelt”; „a kotróhajó vízszivattyúján és a bal hátsó csörlőn a karbantartó lakatosok a műszak elején szerelési munkálatokat végeztek. A bányászati felügyelet ellenőrzésének idején még a javítási munkák folyamatban voltak, ezért nem észlelte a rendellenes állapotot. A nyilatkozat ezen részei alapján akár a karbantartás folyamatban létre is következett volna, azonban a továbbiakban a nyilatkozat egyértelműen arra utalt, hogy a munkagépen üzemszerű működés folyt. A nyilatkozat ugyanis az alábbiak szerint folytatódik: „a hajókezelő úgy indította el a termelési tevékenységet, hogy nem ellenőrizte a két gépegységet”; „a műszak közben a kotróhajó kezelését és ellenőrzését megbízás alapján az úszó munkagép kezelője látja el. Javítás vagy karbantartást követően indulás előtt a kezelő kötelessége ellenőrizni, azt, hogy a javítást vagy karbantartást megfelelően végezték el, és csak azután indíthatja el az üzemet, ha meggyőződött annak biztonságáról. Ebben az esetben, a kezelő személyzet nem ellenőrizte a karbantartók munkáját”. Ezt a felperes nyilatkozata szerint az a tény is bizonyítja, hogy az „észlelt hiányosság, kb. 30 percen belül kijavításra került, tehát a két védőburkolat rendelkezésre állt a hajó fedélzetén és azt a karbantartók és a gépkezelő hanyagsága miatt nem tették a helyére”. „Esetünkben a védőburkolatokat a karbantartó lakatosok távolították el és önkényesen nem helyezték vissza. A kotróhajó kezelője a rendelkezésére bocsátott munkaeszköz biztonságos állapotáról a tőle elvárható módon nem győződött meg. Ebben az esetben a munkáltatót nem terheli felelősség, mert a mulasztást a munkavállalók követték el és a munkáltató amint a rendellenes állapot tudomására jutott haladéktalanul intézkedett annak elhárításáról, és a kotróhajó üzemét a rendellenes állapot elhárításáig leállította.”

[54] Az alperes a rendelkezésére álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével, a hatósági ellenőrzés során tapasztalt hiányosságokat a felperes nyilatkozatával együttesen értékelve jutott arra a megállapításra, hogy a munkagépen a vízszivattyú burkolat nélkül történő üzemelése nem a karbantartási folyamat során, hanem az üzemszerű működés alatt történt. Az alperes a felperes nyilatkozatát a jegyzőkönyv tartalmával összevetve a bizonyítékok sorában értékelte. Az általános közigazgatási rendtartás szabályai szerint az ügyfél az eljárás során bármikor nyilatkozatot, észrevételt tehet [Ákr. 5. § (1) bekezdés], míg a hatóság az ügyfelet – ha a tényállás tisztázása azt szükségessé teszi – nyilatkozattételre hívhatja fel [Ákr. 63. §]. A hatóság hivatalból állapítja meg a tényállást, határozza meg a bizonyítás módját és terjedelmét [Ákr. 3. §], és ha a döntéshozatalhoz nem elegendőek a rendelkezésre álló adatok, a hatóság bizonyítási eljárást folytat le. A hatósági eljárásban minden olyan bizonyíték felhasználható, amely a tényállás tisztázására alkalmas [Ákr. 62. § (1)-(2) bekezdés]. Az ügyfél nyilatkozata a hatósági eljárásban bizonyítási eszköz, amit megerősít a Kp. 64. § (1) bekezdése is.

[55] A hatósági eljárás során a nyilatkozatot is figyelembe véve megállapított tényálláshoz képest a felperes keresetlevélben tett azon hivatkozásai, amelyek arra vonatkoztak, hogy a munkagép nem működött üzemszerűen, nem csak hogy új, hanem azzal éppen ellentétes tényállításnak minősültek, ezért a bíróság alappal vizsgálta annak kapcsán a Kp. 78. § (4) bekezdését, – amely szerint a megelőző eljárás idején fennálló, de a megelőző eljárásban nem értékelt tényre, körülményre a felperes vagy az érdekelt akkor hivatkozhat, ha azt a megelőző eljárásban a közigazgatási szerv arra való hivatkozása ellenére nem vette figyelembe, azt önhibáján kívül nem ismerte, illetve arra önhibáján kívül nem hivatkozott. E szabály azt a célt szolgálja, hogy a felek a közigazgatási eljárás során tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy a tényállás teljes mértékben tisztázásra kerüljön, különben a bírósági eljárás parttalan jogvitává válik. Kivételt képeznek ez alól azok az esetek, amikor a félnek nem róható fel az, hogy a megelőző eljárásban nem került az értékelésre: ilyen ok lehet, ha önhibáján kívül nem ismerte, vagy az eljárás közigazgatási szerv által kijelölt keretei között nem tűnt relevánsnak egy adott tény, körülmény, illetve a közigazgatási szerv azt nem vette figyelembe (Kfv.III.45.050/2024/5.). A bíróság – arra is tekintettel, hogy az önhiba hiányára a felperes nem tett előadást – helyesen értékelte a nyilatkozat tartalmával összevetve a keresetlevélben tett állítást az üzemszerű működés hiányára olyan új ténynek, amelyre a peres eljárásban a felperes már nem hivatkozhatott, erre figyelemmel az alperes határozatában megállapított tényeket elfogadva – a Kp. 79. § (1) bekezdése folytán az alperesre háruló bizonyítás szabályainak alkalmazását mellőzve – döntött.

[56] Itt mutat rá a Kúria arra, hogy a jegyzőkönyvnek a külszíni bányászatban alkalmazott gépek és berendezések, munkaeszközök ellenőrzésére vonatkozó 5. számú melléklete 7. pontjában rögzített, az emelőgép üzemén kívüliségére vonatkozó megállapításnak nincs relevanciája, annál is inkább, hogy az üzemén kívül helyezést a felperes nem is állította, csupán a munkagép – azaz a bányászati úszóberendezés – üzemszerű működését vonta kétségbe keresetében a folyamatban lévő karbantartás okán. A bíróság az ezzel kapcsolatban a jogerős ítélet [22] bekezdésében tett megállapítását a [21] bekezdését megerősítendő tette, és ez utóbbi arra vonatkozott, ha a Kp. 78. § (4) bekezdése szerinti korlát mégsem állna fenn, így azt nem lehetett a Kp. 85. § (1) bekezdésébe és a Kp. 2. § (4) bekezdésébe ütköző, a kereseti kérelem korlátaival figyelmen kívül hagyó jogsértésnek tekinteni.

[57] Kiemeli továbbá a Kúria, hogy a felperes felülvizsgálati kérelmében a tényállás megállapításával összefüggő jogszabálysértést a jogerős ítélet kapcsán sem jelölt meg, a tényállás feltáratlanságát nem állította, ennél fogva a felülvizsgálati eljárásban is irányadónak kellett tekinteni a munkagép üzemszerű működését alapul vevő tényállást.

[58] A tényállás alapján az alperes az Mvt. 42. § c) pontjának megsértését azért állapította meg, mert a munkagép üzemszerű működése közben a vízszivattyú úgy üzemelt, hogy a villanymotor és a tengely közötti kapcsolatot biztosító tengelykapcsoló védőburkolata és a csörlő védőburkolata is hiányzott. Az Mvt. 42. § c) pontja azt írja elő, hogy a veszélyforrások elleni biztonsági berendezéseket és eszközöket működőképessé, rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotban kell tartani a veszélyes munkafolyamatoknál, technológiáknál a veszélyek megelőzése, illetve károsító hatásuk csökkentése érdekében. Az Mvt. 2. § (2) bekezdése értelmében a munkáltató felelős az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósításáért. A munkavállalók munkavédelmi kötelezettségei nem érintik a munkáltató felelősségét. A (3) bekezdés szerint az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményei megvalósításának módját – a jogszabályok és szabványok keretein belül – a munkáltató határozza meg.

[59] A munkagép szivattyúján és csörlőjén lévő védőburkolat tipikusan biztonsági berendezésnek minősült, mert az a mozgó, forgó alkatrészek – akár véletlenszerű – érintését hivatott megakadályozni. Arra a felperes nem hivatkozott, hogy a védőburkolat nem minősült kötelező biztonsági berendezésnek, vagy hogy a gép más módon biztosította a védelmet, vagy a munkáltató biztosította más módon a védelmet. A megállapított tényállás szerint a munkagép működött az ellenőrzés megkezdésekor, azt az alperes ellenőrei állították le. A védőburkolat hiánya önmagában is a hatóság intézkedését megalapozó súlyos munkavédelmi hiányosság, amely esetében a veszély tipikusan közvetlen. Ez alól a kötelezettség alól az Mvt. 2. § (2) bekezdése szerint nem mentesítheti a felperest az sem, hogy a munkavállalók mulasztása miatt nem került vissza a védőburkolat a helyére.

[60] Az Mvt. – 2012. január 1. napjától hatályos és az alperes ellenőrzésének időpontjában is hatályban lévő – 82. § (1) bekezdése értelmében a munkavédelmi hatóság munkavédelmi bírságot alkalmaz az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó követelmények teljesítését elmulasztó és ezzel a munkavállaló életét, testi épségét vagy egészségét súlyosan veszélyeztető munkáltatóval vagy a 40. § (2) bekezdésében meghatározott összehangolási kötelezettség megvalósításáért felelős személlyel vagy szervezettel szemben. Az Mvt. 82. § 2008. január 1. napjától hatályos és az alperes ellenőrzésének időpontjában is hatályban lévő 82. § (2) bekezdés e) pontja szerint a munkavállaló életét, testi épségét vagy egészségét súlyosan veszélyeztető különösen a szükséges biztonsági berendezések, egyéni védőeszközök munkaképtelensége, illetve a hiánya.

[61] A felperes azt helytállóan észrevételezte, hogy a jogerős ítélet téves jogszabályi hivatkozást tartalmazott, amikor az Mvt. 82. § (1) bekezdés a) pontjára utalt. Az ellenőrzés időpontjában hatályos Mvt. 82. § (1) bekezdése – amelynek rendelkezése a fentebb idézett szövegű volt – még nem volt alpontokra osztva, az Mvt. 82. § (1) bekezdésének a) pontja az ellenőrzés és az alperes határozatának meghozatalakor nem volt hatályban. Az alperes határozatában – pontok megjelölése nélkül – az Mvt. 82. § (1) bekezdésére hivatkozott. A jogerős ítélet érdemére a bíróság ezen téves hivatkozásának kihatása nem volt, tekintettel arra, hogy az Mvt. 82. § (1) bekezdésének jelen perben alkalmazandó, a munkáltatóra vonatkozó rendelkezése megegyezett az Mvt. 82. § (1) bekezdése később hatályos a) pontjának szövegével. Ennélfogva a jogerős ítélet jogszabályi hivatkozása annyiban pontosítandó, hogy ahol a bíróság az Mvt. 82. § (1) bekezdés a) pontjára utal, azon helyesen az Mvt. 82. § (1) bekezdése értendő.

[62] Az alperes a védőburkolat hiányát, mint súlyos veszélyeztetést az Mvt. 42. § c) pontjából vezette le. E körben a felperes nem hivatkozott arra, hogy a veszélyes részekhez üzem közben ne lehetett volna hozzáférni, vagy hogy a gép más műszaki védelemmel rendelkezett volna, vagy hogy a gép nem működött ellenőrzéskor, vagy hogy a védőburkolat

nem biztonsági eszköz volt, továbbá arra sem, hogy a veszély nem érte el a súlyos veszélyeztetettség szintjét. A gyakorlatban a forgó, húzó, csévelő géprészek nyitott hozzáférhetősége esetén a súlyos veszélyeztetés fennáll, mert az ilyen típusú géprészek – más védőeszköz, biztonsági berendezés, védelem beiktatása hiányában – azonnali baleseti kockázatot (behúzás, feltekercselés, csonkolás) jelentenek. Mivel a perbeli esetben tényként lehetett megállapítani, hogy a védőburkolat ténylegesen hiányzott, a szivattyú és a csörlő veszélyes munkaeszköznek minősült, a védőburkolat biztonsági funkciót látott el. Függetlenül attól, hogy hányan és hol tartózkodtak a munkagépen, reális esély volt arra, hogy a munkavállalók hozzáférhetnek a veszélyes mozgó részekhez, ezért ez a helyzet a munkavállalók életét, testi épségét, egészségét súlyosan veszélyeztethette, ez alapján az Mvt. 82. § (1) bekezdés és (2) bekezdése alapján a bírság kiszabása jogszerű volt.

[63] Az alperes a határozatát az Ákr. 81. § (1) bekezdésének megfelelően, kellő részletességgel indokolta az alkalmazott bírság tekintetében. Az Mvt. 82. § (1) bekezdés és (2) bekezdése e) pontja helyes értelmezéséből eredően azt az alperesnek nem kellett konkrétan megjelölnie, hogy mely munkavállalókat veszélyeztette a feltárt hiányosság, a bírság alkalmazásához elegendő volt az Mvt. 42. § c) pontjában megjelölt hiányosságot feltárni, abból pedig az Mvt. 82. § (2) bekezdés e) pontja alapján a súlyos veszélyeztetés fennállása minden további körülmény feltárása nélkül következett. Ezen ok miatt a perben a Pp. 265. § (1) bekezdésének megfelelő bizonyítási érdek alkalmazása, továbbá – eldöntendő szakkérdés hiányában – a Pp. 300. §-ában szabályozott szakértői bizonyítás elrendelése szükségtelen volt. A Pp. 265. § (1) bekezdésében rögzített általános bizonyítási szabályt egyébként is megelőzte volna a Kp. 79. § (1) bekezdésében rögzített bizonyítás alkalmazása. Mindezek alapján a felperes tisztességes eljáráshoz való joga ezen eljárási rendelkezések jogszerű mellőzésével sem sérült.

[64] A fentebb kifejtettekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet - a Kp. 121. § (2) bekezdése alkalmazásával – hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

[65] *A keresetben előadott, a felperes hatósági eljárásban tett ügyfélnyilatkozatával ellentétben álló tényállítást a bíróság a Kp. 78. § (4) bekezdése alapján mellőzheti.*

Záró rész

[66] A pervesztes felperes a Kp. 35. §-a alapján alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségekről szóló 17/2024. (XII. 19.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján számított, az alperest képviselő jogtanácsos munkadíjából álló a felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.

[67] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (1) bekezdése és 50. § (1) bekezdése szerint számított felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes a felülvizsgálati kérelem előterjesztésekor megfizette, ezért e körben a Kúria mellőzte a határozathozatalt.

[68] A felperes az Itv. 50. § (2a) bekezdés a) pontja alapján megfizetett további 14.000 forint felülvizsgálati eljárás engedélyezése iránti kérelem esetén fizetendő illetéket is. Tekintettel arra, hogy a felülvizsgálati eljárás engedélyezése iránti kérelem a polgári peres eljáráshoz kapcsolódó jogintézmény, amely nem azonosítható a közigazgatási peres eljárásban előterjeszhető, a felülvizsgálati kérelem befogadására irányuló kérelemmel, a felperes a fenti összeget téves jogértelmezés eredményeképp fizette be, ezért az Itv. 80. § (1) bekezdés f) pontja alapján kérheti az illetékes adóhatóságtól a szükségtelenül megfizetett 14.000 forint összegű eljárási illeték visszatérítését.

[69] Az ítélet elleni további perorvoslat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

[70] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése által alkalmazni rendelt 107. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2026. június 3.

Dr. Farkas Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Bérces Nóra s.k. előadó bíró, Dr. Kovács András s.k. bíró, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő